

СЕРГІЙ ЛУШНІКОВ

СКРІЗЬ МОРОК
ТА СВІТЛО

Сергій Лушніков

Скрізь морок та світло

*Надія — останнє світло у
найтемніші часи.*

М. Гоголь

*Жодне світло не засяє для тебе,
поки ти не переживеш жах темряви.*

К. Юнг

Полтава

Пролог

Містяни, що пильно дбали про кожен подих свого життя, одразу ж упізнавали ту знамениту карету, що, мов строкатий жук у позолоті, прокочувалась вулицями, збурюючи буденний спокій. Попереду її, мов вихором, неслись парчеві рисаки — тонконогі, дзвінкопідковані, з пишними плюмажами на чолах і червоними попонами на спинах, ніби сам сатана вдягав їх у той блиск, щоби

ще дужче підкреслити розкіш і пишність панської упряжі.

Сама ж карета, мов лялька з театру ярмаркового, виблискувала золоченням та вигадливими узорами — кожна лінія, кожна різьблена річка, здавалось, дихала гордістю і казенним гонором. А належала вона не кому-небудь, а новому губернаторові, що недавно прибув з волі самого імператорського двору.

Тож як тільки народ помічав цю карету, то, мов по команді, починали кланятись, усміхатись, махати капелюхами та хустками — кожен сподівався, що йому перепаде бодай краплина тієї панської прихильності. Хтозна, може, потім буде чим похизуватись перед сусідом або зятем: мовляв, бачив я самого губернатора, ще й погляд його впіймав! Та от всередині того розцяцькованого екіпажу, замість тиші й спокою, вирували пристрасті, мов у старому пекельному казані. Дружина губернатора, пані Емілія Павлівна, обвішана серпанками та мереживом, сиділа з виразом ображеного ангела, що впав із небес. Віяло їй металосся з руки в руку, мов хочучи розігнати злі духи, а очі палали образою.

— *Emilie...* — звернувся до неї губернатор, Олександр Карлович, із легким французьким акцентом, бо рід його, кажуть, ішов від старовинного

дворянського дому десь з-під Ліона. Але далі перейшов уже на просту, земну, службову:

— Адже ж ти, власною волею, забажала навідати сей, у всіх поглядах... — він злегка запнувся, підшукуючи слово, яке б не рубало слуху, — непутящий заклад.

— *Sacha! C'est un vrai cloaque! C'est un véritable cauchemar! J'ai failli mourir de peur! Je n'arrive toujours pas à reprendre mes esprits!*[1] — вигукнула вона, вже не тямлячи себе від обурення.

Губернатор лише зітхнув і зиркнув угору, мов шукаючи відповіді на небесах. Як їх збагнути, тих жінок? Казав же їй: не місце для прогулянок — тюрма. А вона? — *excursion!* Цікавість, мов кажан, затягла її в ту темну діру.

А починалося ж усе якнайкраще! Театр — прекрасний, актори — живі, не гірші за тих, що в самім Петербурзі грають. Емілія була в захваті. І тут їй, мов чорт підшепнув, закортіло до тюрми! Примха, чистісінька примха. Та обернулась вона, даруйте, на справжню *catastrophe*[2].

Олександр Карлович втомлено заплющив очі, торкнувся пальцями ордену Святої Анни, що висів у нього на грудях, і, мов під дією важкого марева, згадав той злощасний візит. ...Йшли вони поволі, мов по льоду, вузьким коридором тюремним, що тхнув цвіллю, старим потом і таємною безнадією.